

СПИСАНИЕ ЗА ДЪЦА

Есень.

Измина се топло лѣто,
Дойде мрачна есень,
По горитѣ, по полето
Нѣма вече пѣсень.

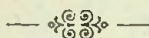
Увѣхнаха, изсѣхнаха
Трѣвитѣ, цвѣтята;
Хладъ настана вечъ по нази,
Капятъ и листата.

Настанаха къси днитѣ,
Слѣнце слабо грѣе,
Птиченцето замислено,
Спрѣло се не пѣе.

Само поточето бързо
Шуми, вода лѣе,
„Гответе се, зима иде!“ . . .
Дума то и пѣе.

с. Кр.-Бунаръ.

К. Поповъ.

Въ неволя.

Ѣ много вѣрваха, че ще дойде день,
въ който ще се тури край на тѣхнитѣ
теглила. Едничката имъ надежда
бѣ въ малкия Ванко.

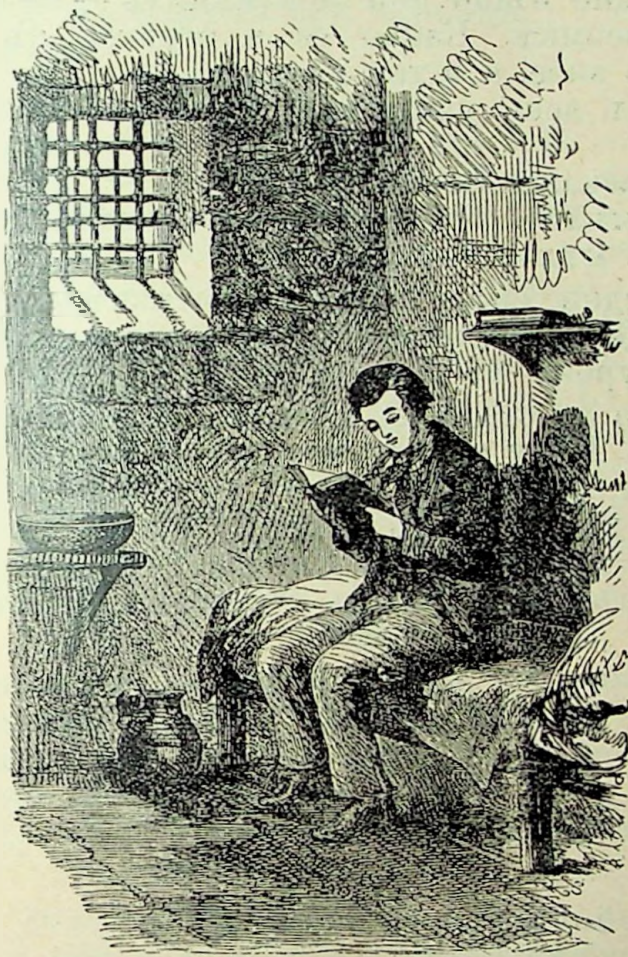
„Добро и умно дѣте е Ванко. Ще
стане нѣкога голѣмъ човѣкъ и ще ни
помогне“, така се утѣшаваха бѣдни-
тѣ родители.

За четире години Ванко свърши основното
училище и постѣпи въ класното. Четире го-
дини — като четире дни се изминаха. Ванко е
трудолюбивъ, той се много учи, затова така
успѣва. Но колко много е страдалъ до като из-
кара отдѣленията! — самъ Ванко знае, знаятъ и
неговитѣ родители.

Затворенъ въ къщи, по цѣли часове е стоялъ
надъ книгата. И гладенъ, и голъ и босъ е хо-
дилъ — всичко е търпѣлъ и пакъ много се е

училъ. Него всички сж го обичали и уважавали.
И Ванко заслужаваше това.

*
* * *

Изминаха се двѣ години. Ванко е вече ученикъ въ III класъ. Той е доста порастналъ и по умъ е други той. Радватъ му се родителитъ,

радва се и той, радватъ се всички, че скоро Ванко ще избави отъ сиромашия и родителитѣ си и себе си.

Мина се врѣме, каквото се мина, съ Ванко стана чудно нѣщо: той се измѣнилъ — не е първиятъ ученикъ. Какво се е случило съ него, никой не знае, а и той не казва.

Единъ день учителятъ изважда Ванка на урокъ.

— Разкажи Ванко урока!

Той мълчи. Учителятъ го запитва отново, той пакъ мълчи — незнае.

— Седни си! — сърдито го изпѣжда учителятъ. Да не дохождашъ други пѣтъ съ неприготвенъ урокъ въ училището!

Ванко си отиде на мѣстото нажаленъ и наскърбенъ. Нему му се плачи, но той се въздържа и пакъ става спокоенъ, като че нищо не е станало. На другия день дигатъ Ванка пакъ на урокъ, но той все мълчи. Учителятъ се разсърдва и го изпѣжда: „Голѣмъ лѣнивецъ си станалъ Ванко!“

На Ванко му домъчнѣе, но нѣма какво да направи. Той иска да каже нѣщо на учителя, да се оправдае, но му дойде нѣкакъ тежко и той прѣмълчи И това започна да се повтаря много пѣти.

* * *

Безкрайната сиромашия и тежкитѣ страдания покосиха Ванковото здраве и той се разболѣ. Улови го страшна болестъ — той легна тежко. Три недѣли откакъ лежи горкиятъ и полѣ става. на добръ не отива. Затѣжиха роди-

телитѣ му, загрижи се и той, че младѣ ще погине. А пуста болестъ нѣма оздравяване! . . .

Бѣдността върлува съ страшенъ бѣсъ въ Ванковата къща. Плаче майката, рони сълзи и се кжса, но помощъ отъ никѣдѣ. . . . Горко на тая къща!

* * *

Единъ день церковната камбана извѣсти за смъртъта на Ванко. На неговото погребение имаше много хора, — присѣтствуваха и ученицитѣ. Ванка заровиха съ голѣма скръбъ. При гроба учителътъ държа слово, съ което разплака всички. Плакаха и ученицитѣ — негови другари. Родителитѣ му не можаха никакъ да го прѣжалятъ, защото бѣ той едничката имъ надежда.

„Ванко умрѣ. Смъртъта жестоко покоси найхубавиятъ цвѣтъ на дѣтската пролѣтъ! . Ахъ! . Но добритѣ спомени за Ванка нѣма да умратъ, тѣ за дълго ще стоятъ въ сърдцата на неговитѣ другари“.

Постоянство.

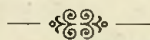
Въ XV-то столѣтие живѣлъ въ гр. Сентонъ (Франция) единъ простъ и неизвѣстенъ занаятчия на име *Бернардъ Палиси*. Слѣдъ като ходилъ много години, като бояджия и земле мѣръ, най-послѣ се установилъ да живѣе въ Сентъ.

Въ този градъ на Бернарда дошло на умъ да открие *гледжосването* (фаянсовото лу-

стро). Той употрѣбилъ голѣми усилия, много борби и трудъ, прахосалъ всичкото си имущество, само и само да сполучи въ своето откритие.

Бернардъ построилъ фурни и въ тѣхъ хвъргалъ различна прѣстъ, за да изпита нейното топене. Денонощно висѣлъ надъ пещитѣ; здравето му се поврѣдило, но не се отчайвалъ. Съсѣдитѣ го обвинявали въ правене на фалшиви монети, приятелитѣ му го осмивали, а жена му го укорявала, че той билъ причината на тѣхнитѣ злини.

Единъ день, като нѣмалъ пари да плати на работника си, той му далъ дрехитѣ си. Другъ пжтъ, за да подържа огъня въ пещитѣ, хвърлилъ въ тѣхъ коловетѣ на своята градина, маситѣ, столоветѣ и послѣ почналъ дърветата отъ къщата си. Най-послѣ слѣдъ много годишни борби и рѣдко постоянство, Бернардъ Палиси, успѣлъ въ своето откритие. Той изнамѣрилъ това лустро, съ което днесъ гранчеритѣ украсяватъ своитѣ издѣлия.

Юнакъ и ламя.

(Народна пѣсенъ).

Припаднала тъмна мъгла,
Тъмна мъгла, непрогледна—
То не било тъмна мъгла,
Най е било сура ламя,
Сура ламя съсъ три глави.

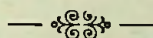
Дѣ я чули двама братя,
Двама братя, два близнака;
Тръгнали сж двамината
Да си гонятъ сура ламя,
Сура ламя съсъ три глави.

Достига я малъкъ братецъ,
Та си дръзна тънка сабля—
Тънка сабля—френгиена;
Дважъ засегна трижъ удари,
Та отсече тритѣ глави. . .

Потекли сж доръ три рѣки—
По полета, по друмища:
Първа рѣка—жълто злато,
Втора рѣка—медъ и масло,
Третя рѣка—руйно вино.

Провикна се добъръ юнакъ,
Добъръ юнакъ, юначина:
—Хайде злато по орачи,
—Руйно вино по копачи,
—Медъ и масло по овчари!

Хр. Боневъ.

Горско сѣмейство.

I.

ѣ една пуста гора живѣлъ нѣкога
единъ бѣденъ вѣглищаръ съ жена
си и едничката си дѣщеря. По ед-
но врѣме умрѣла жена му и той се
загрижилъ много за своя животъ.
Нищо не му се искало да работи,
на всичко гледалъ съ отврѣще-
ние и отчаяние. Той обичалъ много жена си, коя-
то му оставила една красива дѣщеря. Слѣдъ смър-
тъта на жена си, той завелъ дѣщеря си, Милла,

въ близкия градъ и я условилъ слугиня въ дома на единъ богатъ търговецъ. Послѣ се завърналъ въ гората и заживѣлъ като напрѣдъ.

Но щастieto му въ нищо не провървѣло... Натиснала го сиромашия, гладувалъ на често, хранилъ се по-вече съ коравъ хлѣбъ, защото нѣмало кой да му наготви чорбица. Така той почналъ да живѣе, почти като горските диви животни. Дотегналъ му този труденъ животъ, отчаялъ се много и намислилъ да тури край на живота си.

Веднажъ се изправилъ прѣдъ една дълбока яма въ гората и взелъ да си дума: „Ей, Господи! Ти ми отне любимата другарка, жена ми, която бѣше за мене едничката радостъ и ме остави да живѣя такъвъ тежъкъ животъ. Не искамъ вече да живѣя! . . . “

Казалъ тия думи и се хвърлилъ въ дълбоката яма. Какво е станало послѣ съ него, той нищо не помни.

II.

Слѣдъ нѣколко врѣме вѣглищарьтъ дошелъ на себе си, отворилъ очи и вижда, че лежи въ своята земна кѣщица—наречена—*землянка*. Цѣлото му тѣло грохнало: ни рѣцѣ, ни крака може да шава. А около него седи умислена добрата му дѣщеря, Милла, съ разплетени дълги черни коси. Момичето се зарадвало много, като видѣло баща си въ съзнание; хвърлило се върху му и почнало да го прѣгрѣща, цѣлува и да плаче отъ радостъ.

—Какво търсишъ тука, Милля?—запиталъ жално бащата.

—Ахъ, татко, отговорила съ задавенъ гласъ Милля: Менѣ ми дотегна да живѣя вече въ града безъ тебе; постоянно за тебе мислихъ и всѣкога гледахъ да избѣгамъ тукъ при тебе. Тамъ живѣехъ много добрѣ; господарката ме обикна като своя дъщеря. Но ето какво се случи веднажъ съ мене и съ момичето на господарката ми:

„Прѣди двѣ години господаритѣ ми излѣзоха на разходка въ гората. Азъ и тѣхното момиче весело си играехме подъ сѣнчеститѣ дървета. Залисани въ играта не усѣтихме какъ сме навлѣзли на вѣтрѣ изъ гората. Тукъ ни нападнаха разбойници, които ни заведоха въ своето жилище и ни затвориха въ една висока кула. Тамъ прѣкарахме тежки дни. . .

Веднажъ въ рѣцѣтъ ми попадна едно вѣже. Закачихъ го за желѣзото на прозореца, спуснахме се внимателно и излѣзохме на свобода. Дълго врѣме се скитахме изъ гората, дордѣ избѣгнемъ отъ свѣрталището на разбойниците. Другарката ми се умори отъ дългия пътъ и не може вече да ходи. Азъ я качихъ на гърба си и съ мѣка я занесохъ при родителитѣ ѝ. Колко се зарадваха тѣ като ни видѣха здрави! Тѣ ни цѣлуваха и прѣгръщаха дълго врѣме! . . Никога нѣма да забравя прѣзъ живота си тази случка.

Отъ този день господаритѣ ме обикнаха още повече и азъ заживѣхъ като графска дъщеря. Ала на душа ми бѣше пакъ мѣчно за тебе и мислѣхъ да се върна при милия си баща. Веднажъ отидохъ при господарката си и се примолехъ да ме пустне вече, а тя ме смѣм-

ри и ми се много разсърди. Отъ начало ме съвѣтваше да не напускамъ спокойния си животъ, но като видѣ, че азъ не я слушамъ, изпѣди ме сама да си отида.

Дохождамъ тукъ и виждамъ, че тѣ нѣма. Слѣдъ дълго лутане изъ гората, едвамъ тѣ намѣрихъ въ дълбоката яма. Помжчихъ се да те извадя сама, ала не можахъ. Тогава повикахъ

на помощъ селянитѣ и те извадихме отъ пропастьта. . . “

III.

Бащата съ внимание изслушалъ обичната си дъщеря и отъ радостъ я цѣлувалъ дълго врѣме.

— Ето какво добро направила моята дъщеря за мене! казалъ бащата и дълбоко въздъхналъ. Азъ я бѣхъ забравилъ и не искахъ вече да живѣя, а тя оставила добрия си животъ заради мене и дошла тука да се мжчи!

Отъ тогазъ баща и дъщеря останали да живѣятъ двама въ гората. Но сега животътъ имъ билъ труденъ. Вжглицарьтъ отъ падането си изкълчилъ крака и окуцѣлъ до животъ, та мжчно можалъ да работи. Често пѣти си казвалъ: „Когато бѣхъ съ здрави крака, азъ не искахъ да работя и да живѣя, а сега искамъ да работя, ала купъ — не се работи!“

IV.

Седи Милка при огъня и готви гозба за обѣдъ. Подклажда огъня и си мисли: „Колко съмъ щастлива, че избавихъ живота на милия си баща! . . .“ Тъкмо въ това врѣме ловджийски гласъ и конски тропотъ ѝ прѣкъсватъ мислитѣ. Повдига глава и вижда, че къмъ нея се приближаватъ много хора. Единъ отъ тѣхъ я видѣлъ и извикалъ:

— Господарю, ето я гдѣ седи отвѣнъ! Слѣдъ това единъ старъ човѣкъ се приближилъ до Милка и почналъ да я запитва за живота ѝ въ тази пуста гора. Милка тутакси познала своя го-

сподаръ, паднала на колѣнѣ и почнала да му се моли жално.

— Милостивий господарю, смилете се и ме простете, за гдѣто напустнахъ добрата ви кѣща противъ желанието ви. Вие сега може да идете да ни изпждите отъ гората си, или пъкъ да ни убиете и двама ни!

Стариятъ търговецъ слѣзълъ отъ коня и почналъ нѣжно да я прѣгрѣща и милва като свое изгубено дѣте. Слѣдъ това почналъ да я утѣшава така:

— Драга, Милке, не затова съмъ дошелъ тука съ своитѣ другари. . . . Моята едничка дъщеря умрѣ. . . И на смъртния си часъ ме помоли да

те прибера въ нашата къща и да те гледаме вмѣсто нея.

Милка поклатила глава и казала :

— Много ви съжелявамъ господарю, за скъпата загуба, ала не мога да оставя въ това пусто мѣсто да се мъчи моя старъ, бѣденъ и купъ баща. . . .

— Азъ ще прибера и него, казалъ търговецътъ. Той ще дойде да живѣе също въ моята къща и до смъртъ двама нѣма да се отдѣляте отъ насъ. Ако не ви прибера, азъ не ще изпълня волята на обичната си дъщеря, която те обичаше като сестрица.

Слѣдъ тия думи търговецътъ заповѣдалъ да качатъ на особни коне вѣглищаря и дъщеря му и въ скоро врѣме пристигнали въ къщи. Дълго врѣме живѣли всички най-щастливъ животъ.

Най-послѣ старостъта прѣкратила живота на търговеца. Всичкото му богатство останало на жена му, на вѣглищаря и неговата дъщеря.

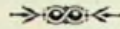
И до днесъ още стои тази къща на единъ отъ брѣговетѣ на английскитѣ морета. Тя напомнява на хората за живота на милостивия търговецъ и добрата Милка, която изпълнила до стойно Божията заповѣдь :

„Почитай баща си и майка си, за да ти бѣде добръ и да живѣешъ дълго врѣме на земята“.

Болна Гинка.

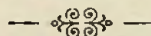
(Народна пѣсень).

Разболѣ се
Млада Гинка,
Болестъта ѝ —
Лошо гърло.
Уплаши се
Мили татко,
Та отиде
Въвъ София
Да ѝ купи
Цѣръ за гърло:
Коня води —
Пѣша ходи,
Хлѣбъ си носи —
Гладенъ ходи,
Вода гази —
Жаденъ ходи —
Бърза татко
Да се върне
Гинка здрава
Дано свари;
Ала въ село
Щомъ пристигна —
Гинка мъртва
На срѣща му,
Понесли я
На носило!

Знакъ подаде
Възпрѣха я,
Отвиха ѝ
Бѣло лице —
Разтѣжи се
Мили татко,
Па назади
Се повърна
И поседна
Да вечеря.
Тури залѣкъ —
Задави се,
Тури други —
Прѣседна му;
Че извика
Мили татко:
— Пелинъ била
Вечерята,
Катъ я нѣма
Млада Гинка
Топла питка
Да ми мѣси,
Да ми сипе
Чашка вода
Да покарамъ
Сухи залци.

Записа: Ц. Калчевъ

Буря въ Сахара.

е на всѣкъждѣ по земята има рѣки, езера, извори и планини обрасли съ гори. Има широки мѣста, гдѣто не можешъ да намѣришъ изворче, да утолишъ жаждата си, или дрѣвче гдѣто да починешъ подъ неговата сѣнка.

Въ такива мѣста горещината е нетърпима и тамъ нѣма никакъвъ животъ. Такива мѣста се наричатъ пустини. Най-голѣмата пустиня на земята е *Сахара* въ Африка. Тамъ всичко е покрито съ пѣськъ, дребни камъни, или голи напукани канари. Нѣма никакви села и пѣтища. Пѣтуването е извънредно трудно и то само съ камили може да се минава.

Най-опасното прѣзъ пустинята е, когато настане буря. Вѣтрѣтъ така силно духа, че не може да се върви напредъ. Дребенъ пѣськъ ти навлѣзва въ устата, очитѣ и носа. Устнитѣ и устата изсъхватъ и дишането става трудно. Слѣдъ това наставка бурята. Цѣлата пустиня еква отъ грѣмъ и шумъ, като че хиляди топове гърмятъ. Пѣтниците дохождатъ въ отчаяние и съ ужасъ лѣгатъ на земята. Горкитѣ камили страшно охкатъ и протягатъ главитѣ си за помощъ.

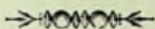
Бурята свири, вие и съ голѣма сила вла-
чи цѣли планини дребенъ пѣськъ. Въздухътъ
и земята се търсятъ отъ силния грѣмъ на бу-

рята. . . . Всичко живо се е скрило, а което се
намира отъ вѣнъ, чака смъртъта си.

По нѣкога бурята минава скоро, а нѣкога
трае день, два и три. Тѣжко тогава на пѣтниците!

Лицемѣренъ другарь.

Висѣло на клонче младо зелено орѣхче, Нему било мѣчно да стои затворено все въ зелената си корица, та взело да дири весели другари.

Веднажъ при орѣхчето дошло едно рунгаво червейче и го поздравило учтиво, па зело да му говори тия думи:

— Защо висишъ на това клонче, мило орѣхче? Пустни ме, моля ти се на гости, за да ти стана другарь. Двамката ще живѣемъ братски: ще ти разказвамъ забавителни приказки, ще ти пѣя весели пѣсни и всѣкой ще ни завижда на веселия другарски животъ. Чули това братята на орѣхчето, които висѣли на близкитѣ клоне и му казали:

— Не се мами да пустнешъ на гости този немирень скитникъ, защото въ думитѣ му се крие опасна измама. Отъ него ти не ще снечелишъ нищо добро, а ще си изгубишъ живота.

— Не ми сѣ потрѣбни вашитѣ съвѣти, казало орѣхчето горделиво, дрѣжете ги за себе си.

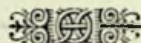
Пустнало слѣдъ това червейчето да се покачи на зелената му корица. То се запжтило право при опашчицата на орѣхчето и почнало да дълбае дупчица къмъ вѣрѣшността му. Скоро се промѣкнало въ срѣдата на орѣхчето и взело да гризе немилостиво бѣлата му ядка.

Тогавя орѣхчето взело да жѣлтѣе и да гние. А въ това врѣме червейчето расло въ него и взело да пѣе:

Сладко, мило орѣхче,
Какъ си сега братче?
Кой си братя не слуша,
Често зло си паша.

Наистина тази пѣсенъ била весела за червей-
чето, но за орѣхчето била като надгробна пѣ-
сенъ. Всѣкиго Богъ да пази отъ такъвъ другар-
си животъ.

Искърски проломъ.

Желаяхъ отдавна да видя прочутия *Искърски*
проломъ (дефиле). За него бѣхъ челъ и слушалъ
да се разказватъ чудни работи, че неговитѣ ху-
бости омайвали пѣтника. „Идете вижте, що ни е
надарила природата; не губете врѣме, а се на-
сладете отъ този прѣлестенъ кѣтъ на Бѣл-
гария!“ . . . така дума всѣки, който е миналъ
прѣзъ него.

Пѣтувахъ прѣзъ мѣсецъ августъ. Недѣленъ
день бѣ. На Софийската гара имаше много хора.
Всѣки бѣрзаше да си извади билетъ за пѣтуване.

Звънецътъ удари и всички пѣтници се ка-
чиха въ трена. Слѣдъ нѣколко минути тренътъ
бавно, бавно изкочи отъ гарата и потегли на
сѣверъ. Пѣтувахме изъ равното софийско поле.
Чудна гледка се открива отъ срѣдата на това
поле! . . . На югъ величествено се издига Витоша

съ своитѣ блестящи селца разположени при политѣ ѝ. На изтокъ се сгнѣятъ ихтиманскитѣ планини, а на западъ — прочутитѣ сливнишки върхове

Но най хубавата гледка е на сѣверъ. Ст. Планина се издига като стѣна, по която стърчатъ редица голѣми и малки върхове. Точно срѣщу насъ тя е прѣсечена и прилича на врата, прѣзъ която ще минемъ ние и рѣка Искъръ. Отъ тамъ започва Искърското дефиле, или още наречено Искърски проломъ. . . .

Тренътъ бързо се носѣше и ние приближихме входа на дефилето. Ето навлѣзохме вътрѣ!... По прозорцитѣ на трена се наредиха много любители, които се радваха на хубавата природа. И наистина има ли по-хубаво и по-приятно отъ тѣзи чудни картини, които се мѣняваха на всѣ

ки мигъ? . . . Погледътъ ти на всѣкждѣ вижда хубостъ и разнообразие. Прѣдъ тебе се издигатъ високи баири, върхове, а долу тихо лжкатуши р. Искъръ. До него като змия се увива желѣзницата и заедно се провиратъ между тѣзи пропасти и бързатъ да излѣзатъ на равното поле.

Тренътъ върви съ доста голѣма бързина и картинитѣ се редуватъ една по една. Тамъ виждашъ хубава зелена полянка, задъ нея гѣста горица, а по-нататъкъ се синѣе високъ голъ връхъ. Тукъ тамъ се виждатъ села, на които стадата лежатъ въ хладнитѣ води на р. Искъръ.

Най-напрѣдъ се спрѣхме на станция *Курилово*, а послѣ на *Своге*. Тукъ слѣзоха много пжтници, дошли отъ София, за да се повеселятъ и нарадватъ на хубавата мѣстность.

Минахме много гари, тунели, живописни мѣста и най-послѣ заедно съ р. Искъръ излѣзохме на равнината. Обърнахъ се да хвърля послѣденъ погледъ и да кажа „сбогомъ“ на този райски кѣтъ въ нашето отечество.

Гължбъ и бухалъ.

(Басня)

Гължбъ.

А бре бухльо
Тъмничарко,
Катъ огрѣ
Слънце ярко

Що се криешъ
Изъ горица?
Що си толкозъ
Грозна птица?

Бухалъ.

Азъ се крия
Изъ горица,
Азъ на гледъ съмъ
Грозна птица —

Но отъ тебе
По съмъ харенъ,
Че отъ менъ е
Благодаренъ

Сѣки, който
Ме познава,
Какъ живѣя
У дѣбрава . . .

Ти гадинка
Си прилична,
Гладка, мила,
Симпатична

И красива,
И любезна —
Но си птичка
Безполезна.

Пъкъ орачътъ
Ще ти каже,
Че си нему
Вредна даже.

Ц. Калчевъ.

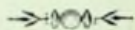
Редакторъ Н. Гайтанджиевъ.
Издава Научното Дружество Отецъ Паисий
гр. Казанлъкъ.

Ловъ за диви свини.

Зимно врѣме.

Мина есень, студъ захвана,
Ето и снѣгъ завалѣ;
Вече зимата настана —
Вижъ, земята побѣлѣ!

Мрачно, тжжно е небето,
Нѣма птичка да запѣй;
Пусто, мрѣтво е полето —
Всичко около нѣмѣй.

Мразъ и вѣтъръ, снѣгъ се сипе;
Всѣкой бѣга да се скрий.
Само нѣйдѣ вълкъ ще мине,
Спрѣ се гузенъ и завий.

Ив. Боневъ.

— ❁ СПИСАНИЕ ЗА ДЪЦА ❁ —

Печката събѣта.

Сладко печката буботи,
Сладко тананика
И на малкитѣ дѣчица
Тя излеко вика:

— „Днесъ е зима, зима люта;
Милостъ що не знае,
Който отъ васъ вѣнъ излѣзе
Много ще се кае!“

— „Ще настине и ще плаче,
Горко ще проклина! . . .
Рѣдко зима сме имали
Като тази година! . . .“

Люб Бобевски.